

TEKST: ARNOUD KLUITERS FOTO'S: PAUL VAN DER KLEI EN ARCHIEF L. NIEUWEBOER

Weer **kleur** in de witte huid dankzij minigrafting

Van een hormoonzalf tot lichttherapie, er bestaan verschillende methoden om aanmaak van pigmentcellen te stimuleren of afbraak ervan tegen te gaan. Eén daarvan is minigrafting. Dr. Ludmila Nieuweboer is een van de weinige dermatologen in Nederland die deze methode toepast – vaak met succes. “Een goedkope en eenvoudige ingreep”, zegt ze.

Minigrafting houdt in dat tientallen minuscule gepigmenteerde huidstukjes worden verplaatst naar de te behandelen vitiligoplek. Daar groeien ze naar elkaar toe, waarna de witte huid vaak weer een zo goed als normale huidkleur krijgt. Mensen denken soms dat het hier gaat om een heuse transplantatie. “Is ziekenhuisopname nodig? Of een donorpersoon die een

stukje huid afstaat?” Dr. Nieuweboer kan ze snel geruststellen: “Het gaat om een goedkope en eenvoudige ingreep, die wereldwijd al jarenlang wordt uitgevoerd. Er komt geen donorhuid aan te pas. De behandeling wordt poliklinisch gedaan, verspreid over één of meerdere sessies.”

Appelboortje

Bij minigrafting wordt gebruikgemaakt van een zogeheten biopteur, een soort mini-appelboortje. Daarmee verwijdert de arts onder lokale verdoving zeer kleine rondjes (biopten) van 1 tot 2 millimeter uit een gepigmenteerd huidgebied. “Meestal kies ik voor het huidoppervlakte van de heup, billen of bovenbeen, omdat de zogeheten donorplek daar wordt bedekt door kleding en later niet in het oog springt”, zegt Nieuweboer. Vervolgens worden de bruine biopten één voor één naar de witte acceptorplek verplaatst. Ook die locatie is verdoofd. Op een onderlinge afstand van zo’n vijf millimeter worden daar kleine gaatjes geboord waar de biopten precies inpassen. Een behandeling duurt ongeveer 30 tot 45 minuten, waarin circa veertig tot zestig stukjes huid worden getransplanteerd. “Iedere plek is natuurlijk anders gevormd, per keer gaat het om een oppervlakte tot circa honderd vierkante centimeter.” Zowel de donor- als de acceptorplaats wor-

den na de transplantatie afgedekt met een doorzichtig kleefverband. Nieuweboer: “Op de donorplek kan de pleister er al na drie dagen af, op de acceptorplaats blijft deze een week zitten. In die periode kunnen de biopten goed hechten.”

‘Het is een eenvoudige, poliklinische ingreep’

Na verwijdering van het verband ziet de donorplek er meestal nog rood uit, sowieso is de kleur van de nieuwe huid dan nog niet dezelfde als van de huid eromheen. Om de pigmentatie in de geplaatste biopten te stimuleren is aanvullende lichttherapie nodig. Een gezichtsbruiner kan hiervoor worden gebruikt, maar ook lichtbakken of lichtcabines, thuis of in het ziekenhuis. Het duurt weken voor de behandelde plek langzaam maar zeker een egale, normale huidkleur krijgt.

Mitsen en maren

Zeker niet iedereen komt in aanmerking voor minigrafting. Voorwaarde is dat de te behandelen plek al zeker een jaar stabiel is, zich niet meer uitbreidt. Is dat wel het geval? “Dan moet eerst de vitiligo gestabiliseerd worden,

Lees verder op pagina 10.

WIE IS LUDMILA NIEUWEBOER?

Van 1995 tot 2012 werkte Ludmila Nieuweboer bij de SNIP, de Stichting Nederlands Instituut voor Pigmentstoornissen, bij het AMC in Amsterdam. Destijds was ze ook enkele jaren gedetacheerd bij het Nederlands Kankerinstituut – Antoni van Leeuwenhoek. Sinds 2012 werkt ze bij het Zuwe Hofpoort Ziekenhuis in Woerden.

Nieuweboer heeft zelf vitiligo en paste minigrafting toe op haar eigen huid. “In eerste instantie leek dit aan te slaan, maar helaas bleek mijn vitiligo toch niet stabiel. Om die reden ben ik ermee gestopt.”

VERGOEDING

Niet iedere behandeling wordt vanuit het basispakket vergoed. Wil je weten of jouw zorgverzekering lichttherapie en/of minigrafting (deels) vergoedt? Welke voorwaarden zij hanteert? Neem vooraf contact op met je dermatoloog of zorgverzekering voor volledige duidelijkheid.

dat kan met hulp van hormooncrème en/of belichting.”

Dr. Nieuweboer vervolgt: “Lange tijd zagen mensen op tegen belichting uit angst huidkanker te ontwikkelen. Inmiddels weten we dat die vrees ongegrond is, als mensen met vitiligo een zogeheten UVB 311nm-therapie volgen. Deze behandeling zorgt, in tegenstelling tot vroegere lichttherapieën (zoals PUVA) juist voor een snellere stabilisatie en spontane repigmentatie. Dit lichtspectrum biedt minder verbranding en een aanzienlijk kortere belichtingstijd.”

‘De vitiligo moet eerst stabiel zijn’

Geeft de dermatoloog groen licht voor minigrafting? Dan vindt eerst een proeftransplantatie plaats. De specialist neemt twee of drie biopten uit de gepigmenteerde huid en plaatst die in de acceptorplaats. Slaait dit aan, dan kan een afspraak voor de werkelijke transplantatie worden gemaakt. Naar verwachting groeien de biopten na verdere behandeling en belichting uit tot een egaal geheel.

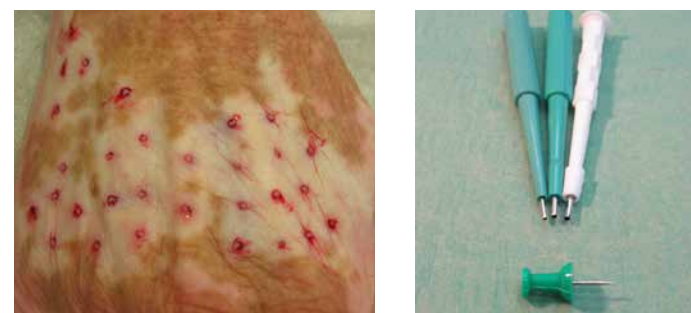
Kinderhoofdjes

Keerzijde is dat niet bij alle mensen de proefbehandeling aanslaat. De overgeplaatste

biopten groeien dan niet uit of worden wit, wat erop kan duiden dat de vitiligo toch niet stabiel is. Ook kan het zijn dat de kleur van de nieuwe ‘pigmenteilandjes’ niet goed matcht met de omliggende huid. Een derde reden kan zijn dat de huid na de transplantatie licht hobbelig wordt. Dit noemen we het ‘kinderhoofdjeseffect’. “Oorzaak daarvan is de aanwezigheid van enig littekenweefsel rond en onder de biopten, dat de stukjes huid lokaal iets omhoog kan duwen. Hiertegen is niet altijd iets te doen”, legt dr. Nieuweboer uit. Bekend is dat dit effect vooral kan optreden na een behandeling in de hals of in het gezicht. “Het is daarom erg belangrijk dat de dermatoloog biopten in het donorgebied heel vlak afneemt. Dan praat je over niet meer dan ongeveer een kwart millimeter dikte.”

Dit zijn allemaal redenen om je als patiënt heel goed te informeren voordat je aan de minigrafting begint. “En dat is lastig”, weet dr. Nieuweboer. “Omdat nergens overzichtelijk wordt vermeld in welke ziekenhuizen minigrafting-specialisten te vinden zijn die ervaring hebben met transplantatie. Enkele dermatologen die hiervoor eerder zijn opgeleid bij de Stichting Nederlands Instituut voor Pigmentstoornissen (SNIP, bij het Academisch Medisch Centrum in Amsterdam), werken inmiddels in verschillende ziekenhuizen. Om kwaliteit en aanbod te verbeteren, worden inmiddels wel extra artsen opgeleid.”

Met een heel klein boortje (foto rechts) worden kleine gaatjes in de witte vlek geboord, waar vervolgens kleine stukjes gepigmenteerde huid in worden 'geplakt'. Die gaan naar elkaar toegroeien.

Maggie: een metamorfose

Jarenlang liet Maggie van Spall (65) haar vitiligo – over het gehele lichaam verspreid – voor wat het was. “Ik groeide op met de boodschap dat je tegen die witte vlekken helemaal niets kon doen. Ik maalde er ook niet om, ik ben wie ik ben.” Tot haar oudste dochter veertien jaar geleden zwanger raakte. “Juist in die periode vertelde een dermatoloog me dat ik met lichttherapie wél iets kon ondernemen. Ook al stapte ik altijd probleemloos de sportzaal en zelfs de sauna binnen, toch hapte ik toe. Waarom? Omdat de vitiligo bij mij begon na mijn eerste zwangerschap, ruim veertig jaar geleden. Stel dat mijn dochter dit ook zou overkomen! Ik wilde haar meegeven dat er wel degelijk iets tegen te doen is.”

‘Mijn witte gezicht is weer lichtbruin, net als vroeger’

Maggie begon met lichttherapie als voorbereiding op een eerste behandeling met minigrafting, een jaar later. Anno 2016 heeft haar bovenlichaam een complete metamorfose ondergaan: vanaf het schoudergebied (voor en achter), de hals en nek tot en met haar gezicht. Was het gezicht van de Indonesisch-Chinese Maggie in 2004 al

nagenoeg pigmentloos, inmiddels is dat weer bijna net zo lichtbruin als in haar jongere jaren.

Snel herstel

Hoe heeft ze de minigrafting-behandeling ervaren? “Het herstel na de transplantatie verloopt snel”, vertelt Maggie. “In de eerste dagen wordt de huid nog bedekt met een groot doorzichtig kleefverband. Dan is het vooral heel belangrijk dat je niet transpireert. Sporten en het verrichten van grote inspanning kun je daarom maar beter even laten. In die periode van herstel lijkt het nog of je een schaafwond hebt, al ontstaat er geen korst. Vervolgens volg je een korte periode lichttherapie. ‘Dan zie je de bruine plekjes langzaam groeien.’

Tevreden

Maggie kijkt tevreden terug op de behandelingen. Hoewel haar dochter na de bevalling niet te maken kreeg met vitiligo, koos ze er toch voor om de minigrafting voort te zetten. “Het beschermde me, ik verbrandde niet meer zo in de zon. Maar ik krijg nog steeds nieuwe witte plekken. Dan ga ik weer naar dr. Nieuweboer om te overleggen wat op dat moment de beste aanpak is.”

Voor en na minigrafting. De witte plek is na een paar maanden weer aardig bruin.